

Aan de voorzitter, leden en plv. leden van de
Vaste Commissie voor Economische Zaken en Klimaat
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Briefnummer
20/10.024/TG/Kal

Onderwerp
AO Innovatiebeleid 5 februari a.s.

Den Haag
28 januari 2020

Telefoonnummer
070-3490415
E-mail
grosfeld@vnoncw-mkb.nl

Hoogedelgestrenge dames en heren,

Ten behoeve van het AO op 5 februari willen VNO-NCW en MKB-Nederland bij de Tweede Kamer een aantal concrete punten onder de aandacht brengen ter versterking van het innovatiebeleid.

Waar staan we: Nederland Innovatieland

Nederland staat er goed voor als innovatieland. Ons land staat aan de top van vele innovatieranglijsten. De Europese Commissie bestempelt Nederland als innovatieleider.

Kenmerkend voor Nederland is dat deze goede prestaties worden geleverd tegen relatief zuinige publieke- en private investeringen. *Verwacht wordt dat bij ongewijzigd beleid met name de publieke investeringen een gestage daling inzetten van 0,72% in 2018 naar 0,65% in 2023¹. Willen we de motor dus laten blijven lopen dan zijn extra investeringen onmisbaar.*

Naast de benodigde investeringen kan Nederland deze sterke prestaties alleen maar leveren dankzij de sterke samenwerking tussen de partijen in de gouden driehoek (overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen) zowel nationaal als regionaal. Niet voor niks wordt Nederland in een recent onderzoek naar de meeste interessant bestemmingen voor high tech bedrijven uit de VK en de VS op de eerste plaats gezet.²

¹ Rathenau 'Totale investeringen in Wetenschap en Innovatie' (2019)

² The global expansion Tech Index top 20 most promising markets for UK and US based tech companies (2020)

Deze kracht wordt gecombineerd met een effectief en competitief beleidsinstrumentarium. Vele evaluaties laten zien dat het Nederlandse innovatiebeleid stevig staat. Ook de nieuwe richting van het gerichte innovatiebeleid naar een meer missie-gedreven aanpak met impact past bij de manier waarop bedrijven innoveren en kan op de steun van VNO-NCW en MKB-Nederland rekenen. Onze eigen R&D barometer laat zien dat de investeringen van bedrijven steeds meer worden ingezet op samenwerking, de maatschappelijke uitdagingen (denk aan klimaat, gezondheid) en sleuteltechnologieën (zoals digitale technologie). Wel is het zaak de positie van het bedrijfsleven in de nieuwe governance van dit beleid stevig te borgen.

Tegelijkertijd is er ruimte voor verbetering

Nederland staat er goed voor en de basis van het innovatiebeleid staat. Vanuit deze stevige basis is er echter nog wel ruimte voor verbetering. Zo is er nog steeds sprake van relatief lage publieke- en private investeringen in R&D waarbij de publieke middelen vaak wat versnipperd worden ingezet. Ook vermarkt Nederland de kennis nog onvoldoende. Verdere opschaling van nieuwe technologie is daarbij van groot belang. De rol van de overheid als launching customer is onderbelicht. Ook dreigt er een afstand tussen innovatieve koplopers en het technologievolgend mkb. Dit werkt belemmerend op het groeivermogen van onze economie.

Vanuit deze analyse en positieve houding t.o.v. het huidige beleid willen we bij de Tweede Kamer ten behoeve van het AO op 5 februari een aantal concrete punten onder de aandacht brengen ter versterking van het innovatiebeleid. Samengevat zijn dat:

1. Start nog deze kabinetsperiode met een extra investeringsimpuls gericht op de sleuteltechnologieën: Er is *nu* sprake van een wereldwijde concurrentieslag rondom de ontwikkeling van sleuteltechnologieën als AI, quantum en ruimtevaart- en biotechnologie. Uit de recent gepresenteerde KIC's blijkt dat er juist een stevig mismatch is tussen waar het bedrijfsleven in wil investeren, namelijk ruim een half miljard in nieuwe sleuteltechnologieën, en het publieke aanbod (amper 100 miljoen). *Zet dat nog deze kabinetsperiode recht.*

2. Versterk de samenhang tussen het thematische onderzoeks- en innovatiebeleid: In de middelen voor het thematisch beleid zou meer focus moeten worden aangebracht om de sterke versnippering tegen te gaan. *Maak daarmee een start door het advies van de kenniscoalitie over de samenhang tussen NWA en topsectoren over te nemen.*

3. Versterk het missie-gedreven onderzoeks- en innovatiebeleid: Versterk de prikkels voor PPS door het verhogen van het percentage van de PPS-toeslag naar 50% en het versterken van de PPS-component van NWO. Investeer ook in bilaterale internationale innovatie samenwerking. Maak ook meer werk van de overheid als launching customer.

4. Versterk de positie van het mkb in het missie-gedreven innovatiebeleid: Het beleid biedt kansen voor mkb-ondernemers, zoals de rol en bijdrage van de hogescholen, de inzet van NWO en de inzet van TO2, maar het ontbreekt echter aan een samenhangende aanpak voor het mkb. *Presenteer nog voor de zomer in samspraak met de regio en het bedrijfsleven een helder mkb pakket topsectoren inclusief een fast-*

lane voor het hele mkb (snelle toegang instrumenten).

5. Verbeteren van de WBSO: Verbeter de WBSO door digitale innovaties (zoals AI) beter te laten passen in de regeling. Op dit moment kijken onafhankelijke experts naar ICT in de WBSO. We vragen de Tweede Kamer er op aan te dringen dit advies nog voor de zomer af te ronden zodat eventuele aanpassingen nog mee kunnen worden genomen in 2021.

6. Stimuleren en ondersteunen van andere vormen dan alleen technologische innovatie: Op het gebied van procesinnovatie, de verspreiding van technologie en andere vormen van innovatie zijn weinig instrumenten. We stellen voor om samen met VNO-NCW en MKB-Nederland een ‘anders innoveren’ agenda te ontwikkelen.

7. Proeffaciliteiten en fieldlabs: In dit soort omgevingen kunnen mkb bedrijven nieuwe technologie testen en verder ontwikkelen. Zet in op een regeling voor proeffaciliteiten en fieldlabs om dit verder te stimuleren. Daarnaast moet meer aandacht komen voor de opschaling van innovatie (deployment). Hier ligt onder meer een rol voor Invest-NL.

8. Versterk VC markt door VC co-investeringsregelingen: De overheid heeft een belangrijke rol bij het vergroten van de VC markt. Invest-NL en ook langere bestaande regelingen via Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen en RVO hebben regelingen die op de systematiek van co-investeringen zijn gebaseerd. Graag zouden wij het effect van de bestaande regelingen willen afzetten tegen de benodigde groei van VC kapitaal om als Nederland Europees koploper te kunnen zijn.

9. Valorisatie: verbeter de licentievoorwaarden van universiteiten: Soms wordt door publieke kennisinstellingen ‘maatschappelijk verantwoord licenseren’ eenzijdig ingevuld met een set van afspraken over beprijzen van producten en volledige transparantie van kostenopbouw. Daarmee zet Nederland zichzelf internationaal buiten spel. Ook ervaren start- en scale-ups vaak strenge IP voorwaarden bij universiteiten.

10. Koester het huidig IP-systeem: De laatste tijd staat ons krachtig en effectief systeem om intellectueel eigendom te beschermen onder druk. Denk aan discussies over het gebruik van dwanglicenties en het beperken van aanvullende beschermingsmechanismen. Dit zou niet moeten leiden tot het eenzijdig beperken van het intellectueel eigendomsrecht, waardoor we onze goede positie onnodig op het spel zetten.

Deze punten worden uitgewerkt in de bijlage.

Een afschrift van deze brief wordt gestuurd naar de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat.

Hoogachtend,

Mw. G. Dolsma
Directeur Economisch Zaken

1. Extra investeringen zijn nog deze kabinetsperiode noodzakelijk

Nederland investeert zowel publiek als privaat te weinig in R&D (zie box).

Jaarlijks wordt in Nederland bijna 17 miljard euro aan R&D uitgegeven, waarvan 11,2 miljard door het bedrijfsleven en 5,5 miljard door hoger onderwijs en andere kennisinstellingen. Jaarlijks investeren mkb bedrijven ongeveer 4 miljard euro aan R&D en de grote bedrijven ruim 7 miljard. De private R&D intensiteit komt op 1,45% van het BBP en de publieke op 0,72%. Beide bevinden zich boven het EU gemiddelde maar ruim onder het OESO gemiddelde en nog onder de Nederlandse doelstelling van 2,5% BBP.

Zowel in de wetenschap als het bedrijfsleven ijlt de pijn van de forse bezuinigingen in zowel het FES als de specifieke subsidies voor innovatie nog na. Met veel kunst en vliegwerk zijn waardevolle PPS-constructies overeind gehouden en is door het bedrijfsleven een extra impuls gegeven aan de wetenschap. Met de huidige intensivering is deze schade nu enigszins hersteld, maar eigenlijk staat Nederland al bijna 10 jaar stil wanneer het gaat om extra publieke investeringen in R&D. Sluipenderwijs zijn bovendien ook in het fiscale stuk behoorlijke kortingen doorgevoerd (denk bijvoorbeeld aan de bijna verdubbeling van het Innovatiebox tarief en vele versoeringen in de WBSO).

Terecht benoemt de recente groeibrief van het Kabinet onderzoek en innovatie als een van de terreinen die in aanmerking komen voor het investeringsfonds. Tegelijkertijd weten we ook dat met name rondom de ontwikkeling van sleuteltechnologieën als AI, quantum en ruimtevaart- en biotechnologie er **nu** sprake is van een wereldwijde concurrentieslag. Juist daar is sprake van een sterk achterblijvende investering zoals recent onderzoek van Technopolis laat zien. Ook uit de recent gepresenteerde KIC's blijkt er een stevig mismatch tussen waar het bedrijfsleven in wil investeren, namelijk ruim een half miljard in nieuwe sleuteltechnologieën, en het publieke aanbod (amper 100 miljoen).

Nederland moet hier snel een been bijtrekken: investeren in sleuteltechnologieën heeft namelijk uitstralingseffecten op de economie als geheel en dragen daarnaast bij aan het voorkomen van eenzijdige technologische afhankelijkheid van landen buiten Europa.

We bepleiten nog deze kabinetsperiode een extra investeringsimpuls gericht op de sleuteltechnologieën.

2. Versterk de samenhang tussen het onderzoeks- en innovatiebeleid

Zowel het wetenschapsbeleid als het innovatiebeleid starten vanuit een stevige generieke basis. In de wetenschap wordt via een algemene eerste geldstroom en grote delen van NWO de hele brede wetenschap bediend. In het innovatiebeleid wordt het hele innovatieve bedrijfsleven bereikt via met name de WBSO. VNO-NCW en MKB-Nederland vinden dit positief. Het generieke instrumentarium biedt ruimte voor vrij en ongebonden onderzoek aan de ene kant, en innovaties in alle takken van sport bij de

bedrijven aan de andere kant.

Daarbovenop zou met thematisch beleid naar onze opvatting focus moeten worden aangebracht in de middelen. Hier zit een punt van zorg. De Nederlandse innovatiemotor kan zo efficiënt lopen doordat publieke- en private investeringen in R&D complementair zijn en elkaar versterken. Deze complementariteit betekent ook dat wetenschaps- en innovatiebeleid elkaar zouden moeten versterken.

We staan nu voor de situatie dat er 25 NWA-routes en 25 missies zijn geformuleerd, naast een stevig aantal regionale innovatiestrategieën. De samenhang tussen dit beleid wordt niet of nauwelijks aangebracht. Hierdoor is het lastig om stevige integrale programma's neer te leggen die over de hele kennisketen gaan, de samenhang tussen fundamenteel en toegepast onderzoek te versterken en de samenwerking tussen verschillende disciplines en sectoren meerjarig vorm te geven. Dit terwijl de noodzaak daartoe steeds groter wordt, denk bijvoorbeeld aan de snelheid van ontwikkelingen in AI of een gerichte aanpak voor het klimaat, duurzaamheid, gezondheidszorg, voeding en veiligheid.

Deze wens tot meer synergie wordt breed gevoeld, zoals ook blijkt uit een recente brief van de kenniscoalitie. De kenniscoalitie stelt concreet voor om op de langere termijn binnen het NWA-programma de mogelijkheid te creëren om een groter deel van het budget thema-gericht in te zetten, daarbij rekening houdend met de specifieke uitgangspunten van NWA en KIC. Als eerste pilot wordt daarbij voorgesteld de nog resterende oploop van middelen in te zetten op AI en de klimaattransitie.

We vragen de Tweede Kamer er bij de Staatssecretaris van EZK op aan te dringen dat hierop snel actie wordt ondernomen.

Op termijn is echter meer nodig om veel meer samenhangend beleid neer te zetten. In dat kader is relevant dat in de groeibrief is aangekondigd te komen met "een strategie om onderzoeks- en innovatie-ecosystemen te versterken door investeringen in sleuteltechnologieën en technologie gericht op het oplossen van maatschappelijke uitdagingen". Idee is om met deze strategie "*bestaande onderzoeks- en innovatie-ecosystemen te versterken én nieuwe toonaangevende clusters op veelbelovende technologieën tot stand te brengen, zodat de clusters niet alleen nieuwe kennis ontwikkelen, maar ook laten vermarkten door ondernemers*".

VNO-NCW en MKB-Nederland steunen deze ambitie maar vragen wel integraal mee te nemen dat er veel meer samenhang moet komen tussen de verschillende innovatie en onderzoeksthema's.

We verzoeken de Tweede Kamer er bij de Staatssecretaris van EZK op aan te dringen dat deze nieuwe strategie verbindend werkt tussen de verschillende beleidsinitiatieven en niet de zoveelste loot aan de stam wordt.

Omdat het lastig is om tot stevige integrale programma's te komen, is het noodzakelijk om innovatiegremia te ondersteunen die vanuit hun initiatiefnemers- en makelaarsrol een structurele verbinding leggen tussen overheid, bedrijfsleven en

kennis/onderwijsinstellingen (vgl. het recent gestarte Bouw en Techniek Innovatie Centrum³, de DigiDealGO⁴, de topsectoren en Smart Industry). Zij zijn bij uitstek geschikt om het versnipperde kennis- en marktaanbod bij elkaar te brengen in integrale R&D-programma's. Het ontbreekt echter aan voldoende ondersteuning van deze gremia. De ondersteuning kan in de vorm van menskracht of financiële middelen.

We vragen de Tweede Kamer om bij de Staatssecretaris van EZK te bepleiten voor een betere ondersteuning van innovatienetwerken om zo een effectiever beleid mogelijk te maken.

3. Versterk het missie-gedreven onderzoeks- en innovatiebeleid

VNO-NCW en MKB-Nederland ondersteunen de nieuwe koers van het topsectorenbeleid richting missies op de maatschappelijke uitdagingen en sleuteltechnologieën. Het is veelbelovend dat er, zowel publiek als privaat, zoveel middelen gecommiteerd lijken te worden om te werken aan deze onderwerpen. Wel moet de praktijk uitwijzen of het geld allemaal echt los komt. Het beleid oogt nog ingewikkeld en verkokerd en moet begrijpelijker gebracht worden naar de mensen waar het echt om gaat: de onderzoekers van bedrijven en onderzoekcentra en kennisinstellingen. Daarvoor is en blijft het van belang dat er voldoende prikkels zijn voor echte PPS-samenwerking. Dit kan worden versterkt door:

- Het percentage van de PPS-toeslag te verhogen naar 50%: de evaluatie laat zien dat dit de toeslag effectiever zou maken.
- *De PPS-component van NWO te laten groeien:* Van de 275 miljoen wordt 100 miljoen ingezet op PPS voor de topsectoren. Wel is dit bedrag wat aangevuld met het reeds bestaande SIA budget. Het bedrijfsleven matched dit met ongeveer 30 miljoen op jaarbasis. Er ligt veel meer privaat geld klaar voor de wetenschap wanneer het aandeel van de PPS-component binnen NWO zou kunnen groeien. Dat biedt kansen voor de wetenschap én voor een bijdrage aan de grote uitdagingen waar Nederland voor staat. Bovendien is dit bedrag in absolute termen al jaren hetzelfde gebleven, alleen al vanwege inflatie lijkt een bijstelling naar boven wenselijk.
- NL kent sinds 2011 geen echt specifiek instrument meer ter bevordering van bilaterale innovatiesamenwerking, i.t.t. internationale concurrenten als Duitsland en VK⁵. De Tweede Kamer heeft eind 2019 bij de behandeling van de begroting van Buitenlandse Zaken gewezen op het ontbreken van overheidssteuning van bilaterale innovatiesamenwerkingsprojecten en bij amendement ruimte gemaakt voor 2 bilaterale innovatiesamenwerkingspilots op gebieden Agri en Water (Amendement Weverling, 4 mln.). Structurele middelen voor bilaterale innovatiesamenwerking t.b.v. alle topsectoren en van de 25 maatschappelijke missies, met inzet van sleuteltechnologieën zijn beleidsmatig gewenst.

³ Het Bouw en Techniek Innovatie Centrum (BTIC) is een publiek-private samenwerking van EZK, BZK, IenW, Bouwend Nederland, Techniek Nederland, Koninklijke NLIingenieurs, TNO, 4TU.Bouw en Vereniging Hogescholen om de R&D-inspanningen in de ontwerp-, bouw- en technieksector te bundelen, te faciliteren en aan te jagen. Met zowel fundamenteel onderzoek als toegepaste innovaties.

⁴ DigiDealGO is een overeenkomst tussen de overheid, de brancheverenigingen van de bouw, de installatiesector en de toeleverende industrie, om tot versnelling in de digitalisering van de gebouwde omgeving te komen.

⁵ Wel zijn de multilaterale instrumenten Eurostars en Global Stars via een omweg bilateraal inzetbaar zijn.

- *Stimulering innovatie via launching customerschap*: De overheid moet als launching customer haar eigen inkoopkracht inzetten voor de ontwikkeling en toepassing van innovaties voor maatschappelijke uitdagingen. In het Regeerakkoord is ook afgesproken dat de overheid vaker launching customer zal zijn. Dit vereist mede de ontwikkeling van meerjarige innovatieprogramma's, opschalingsplannen en langjarig commitment van overheidsopdrachtgevers en een specificering wat er te verwachten valt van inkopende organisaties zoals bij voorbeeld RVB, RWS en ProRail. De voortgang op dit dossier is onduidelijk.

We vragen de Tweede Kamer bij de Staatssecretaris van EZK na te vragen wat de stand is en te komen met een actieplan op dit gebied.

4. Versterk de positie van het mkb in het missie-gedreven innovatiebeleid

MKB-Nederland en VNO-NCW vinden dat de positie van het mkb in het beleid verder zou moeten worden versterkt. Het beleid biedt kansen voor mkb-ondernemers, zoals de rol en bijdrage van de hogescholen, de inzet van NWO en de inzet van TO2, maar het ontbreekt echter aan een samenhangende aanpak waarin met mkb-ondernemers wordt besproken hoe we hun aansluiting op de topsectoren kunnen versterken. Dat is nu nog te weinig gedaan.

Er ontbreekt ook een samenhangend geheel aan de vele publieke instrumenten (regionaal, nationaal en Europees) om innovatie in het mkb stimuleren. Voor start- en scale-ups wordt een fast-lane opgezet waarin deze bedrijven kunnen rekenen op een betere, meer pro-actieve dienstverlening van de overheid (in het bijzonder RVO). Er loopt op dit moment een pilot. We pleiten ervoor om het hele innovatieve mkb met een dergelijk fast-lane concept te bedienen ook met het oog op het verminderen van de administratieve lasten bij het mkb.

We vragen de Tweede Kamer er bij de Staatssecretaris van EZK op aan te dringen om nog voor de zomer in samenspraak met de regio en het bedrijfsleven een helder mkb pakket topsectoren te presenteren inclusief een fast-lane voor het hele mkb.

5. Verbeteren van de WBSO

MKB-Nederland en VNO-NCW vinden het bijzonder positief dat dit Kabinet de WBSO-regeling doorzet en de huidige parameters een aantal jaren beoogt te handhaven. De WBSO is een effectieve en doelmatige regeling. Kracht van de regeling is het brede bereik: iedere ondernemer ongeacht grootte, sector of technologie wordt via de WBSO gestimuleerd om in innovatie te investeren. Het is ook met recht een echte mkb-regeling. Ongeveer 97% van de aanvragen is afkomstig van het mkb en bijna 2/3 van het budget gaat naar het mkb. De WBSO draagt daarmee bij aan R&D in het mkb, die broodnodig is voor innovatie én het toepassen van nieuwe technologie. Naast de WBSO is ook de Innovatiebox een belangrijke regeling voor het innovatief bedrijfsleven. Dat blijkt ook uit de evaluatie. Hierin is te zien dat een steeds grotere groep bedrijven die zowel van de WBSO als de Innovatiebox gebruik maakt.

Uit de evaluatie komt wel duidelijk naar voren dat ondernemers aangeven dat nieuwe digitale innovaties, zoals op het gebied van kunstmatige intelligentie, minder goed passen binnen de WBSO. Dit komt mede door een strengere definitie die sinds een aantal jaren wordt gehanteerd. De huidige WBSO zou verbeterd kunnen worden op dit punt zoals ook de evaluatie aangeeft. VNO-NCW en MKB-Nederland vinden het positief dat de Staatssecretaris van EZK heeft aangegeven hier onafhankelijke experts naar te willen laten kijken. We vinden het van belang dat deze experts voldoende ruimte krijgt om advies te geven hoe ICT-innovatie het beste kan worden gestimuleerd, zonder al te veel inkadering.

We vragen de Tweede Kamer er bij de Staatssecretaris van EZK te vragen naar de status van het proces en er op aan te dringen dit advies nog voor de zomer af te ronden zodat eventuele aanpassingen nog mee kunnen worden genomen in 2021.

6. Gezamenlijk uitwerking ondernemersagenda MKB-Nederland: anders innoveren

In oktober 2019 dit jaar lanceerde MKB-Nederland de ondernemersagenda. Deze agenda bevat een pleidooi voor het meer stimuleren van andere vormen van innovatie. Innovatie is namelijk meer dan alleen technologische innovatie; het gaat ook om het vernieuwen van processen, het toepassen van bestaande technologie en de manieren waarop een bedrijf rondom innovatie is georganiseerd. De inzet op deze vormen van innovatie is ook noodzakelijk om de investeringen in technologie meer te laten renderen. Nederland mist anders kansen: het slim toepassen van innovaties en het slim organiseren levert economisch gezien nogal wat op. Met vier concrete voorstellen kan dit worden versterkt:

- **Regeling Procesinnovatie.** Op dit moment heeft procesinnovatie geen goede plaats in het innovatiebeleid. Een op samenwerking gerichte, kleinschalige subsidieregeling als IPC (Innovatie Prestatie Contracten), zou in dit kader bezien moeten worden. De regeling ondersteunt samenwerkende mkb-ondernemingen in dezelfde regio, keten of branche die een meerjarig innovatietraject willen uitvoeren.
- **Stimuleer MKB Knowledge Deals.** Op dit moment ontbreekt een goed instrumentarium om kennisverspreiding in de versnelling te krijgen. Een MKB Knowledge Deal is erop gericht om kennis van kennisinstellingen toegepast te krijgen in en door het mkb. De deal is een overeenkomst tussen een mkb-brancheorganisatie en één of meerdere kennisinstellingen, zoals de TO2-organisaties, (technische) universiteiten en hogescholen. In de deal komen partijen overeen om in een afgebakend traject te zorgen dat kennis gericht wordt ontsloten naar potentiële toepassende mkb-bedrijven. Brancheverenigingen kunnen vragen van mkb-ondernemers bundelen en koppelen aan beschikbare kennis. Het komt erop neer dat er met een simpel instrument ('innovatiemakelaar') gebruik wordt gemaakt van de trekkracht van het georganiseerde bedrijfsleven. Zo kan het bereik van het innovatiebeleid fors worden vergroot.

- **Ondersteuningsprogramma innovatievolgend mkb.** Er is extra inspanning nodig om technologie dieper in het mkb te laten dalen. In veel (binnenlandse) sectoren is groeiwinst te behalen door betere implementatie van beschikbare nieuwe innovaties, technologieën en productiewijzen. Dat gaat niet vanzelf. Hier kunnen de Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen (ROM's) een belangrijke rol spelen, zoals ze nu al doen bij de ondersteuning van het innovatieve mkb. Mede dankzij de Tweede Kamer worden de ROM's enigszins in de gelegenheid gesteld deze rol te spelen in ieder geval op het gebied van digitalisering (amendement Amhaouch en Verhoeven).

We vragen de Tweede Kamer bij de Staatssecretaris van EZK het belang van andere vormen van innovatie te benadrukken en samen met VNO-NCW en MKB-Nederland een 'anders innoveren' agenda te ontwikkelen met bovenstaande elementen.

7. Regeling proeffaciliteiten en fieldlabs

Er moet meer aandacht komen voor de opschaling van innovatie (deployment) via mogelijkheden om (proef)faciliteiten op te zetten. De verdere implementatie en opschaling van innovaties in bijvoorbeeld het energiedomein zullen veel grote investeringen vergen die voor individuele bedrijven vaak niet op te hoesten zijn. Hier ligt onder meer een rol voor Invest-NL. Ook de Fieldlabs rond Smart Industry moeten veel sneller en eenvoudiger kunnen worden opgezet. Juist dit soort demonstratieomgevingen van nieuwe technologie, vaak in de regio opgezet, zijn toegankelijk voor ondernemers en moeten verder worden uitgebouwd.

8. Meer aandacht en Venture Capital voor scale-ups

Het verschil tussen de hoeveelheid geïnvesteerd bedrag in NL ten opzichte van de UK, Zweden en Frankrijk is te groot. De overheid heeft een belangrijke rol bij het vergroten van de VC markt, door de Nederlandse VC markt aantrekkelijk en concurrerend te maken voor binnenlandse en buitenlandse investeerders. Een internationaal bewezen sterk instrument hiervoor is co-investeren, ofwel met publieke euro's private euro's uitnodigen. Dit levert een significant multiplier effect op. De op 16 januari jl. gelanceerde Invest-NL en ook langere bestaande regelingen via Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen en RVO hebben regelingen die op de systematiek van co-investeringen zijn gebaseerd. De vraag is, of deze bestaande initiatieven dermate impact kunnen hebben dat de Nederlandse VC markt zich kan meten met de UK, Zweden en Frankrijk. Graag zouden wij het effect van de bestaande regelingen willen afzetten tegen de benodigde groei van VC kapitaal om als Nederland Europees koploper te kunnen zijn.

9. Valorisatie: verbeter de licentievoorwaarden

Het is belangrijk dat kennis die door publieke kennisinstellingen wordt ontwikkeld juist ten goede komt aan de samenleving. Dit kan onder andere door het vastleggen van uitvindingen in intellectueel eigendom en dat vervolgens doorlicensen aan kleinere en grotere bedrijven voor verdere ontwikkeling. De licentievoorwaarden moeten wel aantrekkelijk genoeg zijn voor bedrijven en de kennisinstelling en uitvinders voldoende belonen. Verder moet het nauw aansluiten bij een internationaal level playing field.

Anders prijst Nederland zich uit de markt voor het beschermen van innovaties. Dit is een precair evenwicht. Soms wordt door publieke kennisinstellingen ‘maatschappelijk verantwoord licenseren’ eenzijdig ingevuld met een set van afspraken over beprijzen van producten en volledige transparantie van kostenopbouw. Daarmee zet Nederland zichzelf internationaal buiten spel. Het heeft de voorkeur om aan te sluiten bij de normen zoals bijvoorbeeld de Lambert-toolkit van het VK. Om zo te borgen dat de licentievoorwaarden ook daadwerkelijk vaak in de praktijk gebruikt worden.

10. Koester het huidig systeem van IP

Nederland kent een krachtig en effectief systeem om uitvindingen (intellectueel eigendom) te beschermen. De laatste tijd staat dit onder druk: Nederland lijkt open te staan voor een afzwakking van het intellectuele eigendomsrecht. Denk aan discussies over het gebruik van dwanglicenties en het beperken van aanvullende beschermingsmechanismen. Discussies zouden in onze ogen echter niet moeten leiden tot het eenzijdig beperken van het intellectuele eigendomsrecht. Hiermee zetten we onze goede positie onnodig op het spel.

Tot slot willen we de Tweede Kamer erop wijzen dat innovatie uiteindelijk valt of staat bij de beschikbaarheid van de juiste (technische) mensen. Aandacht hiervoor is en blijft van cruciaal belang voor onze innovatiekracht en vraagt investeringen van zowel publieke- als private partijen. In dat kader is het van belang om het idee van de WBTO (Wet Bevordering Technisch Onderwijs) in aanvulling op de WBSO serieus te verkennen. Door het beschikbaar stellen van technisch onderwijspersoneel door bedrijven fiscaal te stimuleren kan het technische bedrijfsleven verder verleid worden om personeel in te zetten in het techniekonderwijs.